

Program ZAOCZNYCH Gender Studies ISNS UW w semestrze LETNIM 2011/2012

wszystkie zajęcia odbywają się na Żurawiej 4 w sali nr 50 lub innej wolnej

SOBOTA: 18.02; 03.03; 17.03;14.04; 28.04; 12.05; 02.06

Seminarium I – godz.10.00-13.00

Mgr Joanna Ostrowska (Wydział Historyczny UJ, historyczka i filmoznawczyni)

Kobiety w konfliktach zbrojnych. Gender w sytuacji zagrożenia życia.

Celem zajęć będzie przede wszystkim omówienie roli kobiet w zbrojnych konfliktach od okresu II Wojny Światowej. Jednocześnie ważnym aspektem kursu jest próba prześledzenia, w jaki sposób kategorie gender i płci funkcjonują w sytuacji zagrożenia życia i jakie zjawiska generuje wojna w stosunku do kobiet.

Gwałty wojenne, przemoc seksualna w trakcie zbrojnych konfliktów, zjawisko szachidek, czy „comfort girls” to tylko niektóre „kobiece” doświadczenia, które zostaną omówione w trakcie zajęć. Ważnym aspektem kursu będzie odwołanie do materiału wizualnego – filmy fabularne, który będzie pomocny przy rozważaniach dotyczących pamięci ofiar i ich funkcjonowania w dyskursie publicznym.

Bibliografia m.in.: Swietłana Aleksijewicz, *Wojna nie ma w sobie nic z kobiety*; Ruth Bondy, *Women in Theresienstadt and the family camp in Birkenau*; Tomasz Szarota, *Życie codzienne w stolicach okupowanej Europy: szkice historyczne: kronika wydarzeń*; Idith Zertal, *Naród i śmierć. Zagłada w dyskursie i polityce Izraela*; Dubravka Ugresic, *Kultura kłamstwa*; Petra Procházková, *Ani życie, ani wojna: Czeczenia oczami kobiet*; Lukas Barfuss, *Sto dni*. Filmy (m.in.): *Pasażerka*, A.Munk; *Grbavica*, J.Zbanic; *Drzewko cytrynowe*, E.Riklis; *Róża*, W.Smarzowski.

Seminarium II – godz. 13.30-16.30

Dr Aleksandra E. Banot (literaturoznawczyni, psycholożka)

W poszukiwaniu kobiecego/męskiego „ja”. Narracje tożsamościowe współczesnych Polek i Polaków.

Niejednokrotnie zakłada się, apriorycznie, że teksty kultury, których jesteśmy odbiorcami, zwłaszcza w okresie dorastania, kształtują nasze postawy, światopogląd, osobowość - jednym słowem – tożsamość. Takie założenia znajdują się często w programach nauczania literatury i kultury polskiej – kształtowanie tożsamości dorastającego człowieka jest jednym z zadań edukacji szkolnej. Jednakże te proste założenia nie różnicują procesu budowania „ja” pod względem płciowym i/lub seksualnym; co więcej – tożsamość człowieka oznacza najczęściej, choć niejawnie, tożsamość męską a jednocześnie heteroseksualną orientację. Dlatego istotnym jest, po pierwsze, sformułowanie tezy mówiącej o wpływie tekstów kultury na identyfikację seksualną kobiet (a także mężczyzn), a po drugie – jej zweryfikowanie na przykładzie wybranej grupy kobiet i mężczyzn.

W czasie zajęć podejmiemy próbę zrekonstruowania – poprzez różne formy narracji (np. dziennik, szkic krytycznoliteracki, praca popularnonaukowa, ale też oral stories) procesu kształtowania się tożsamości płciowej kobiet i mężczyzn. Rekonstrukcja ta będzie uwzględniała przede wszystkim teksty kultury, które miały wpływ na rozwój „ja”. Odpowiemy ponadto na najważniejszy pytanie – czy te teksty „pozwoliły” skonstruować tożsamość wychodzącą poza stereotypowo rozumiane kobiece – męskie.

Bibliografia m.in: A. E. Banot, *Ania z Zielonego Wzgórza po latach*, Zadra 3-4 (40-41); L. Brannon *Psychologia rodzaju*; J. Butler, *Uwikłani w płęć. Feminizm i polityka tożsamości*; I. Filipiak, *Obszary odmienności. Rzecz o Marii Komornickiej*; E. Hyży, *Kobieta, ciało, tożsamość. Teorie podmiotu w filozofii feministycznej końca XX wieku*; J. Miluska *Tożsamość kobiet i mężczyzn w cyklu życia*; D. Pankowska, *Wychowanie a role płciowe*.

Seminarium III – godz.17.00-20.00

Dr Adam Ostolski (socjolog)

Kobiety, feminizm i ruchy społeczne

Feminizm powstał i rozwija się przede wszystkim jak ruch społeczny, i to ruch charakteryzujący się wysokim poziomem autorefleksyjności. W obrębie ruchu społecznego nieustannie toczą się debaty o tym, czym jest feminizm i jakie ma granice, a także o tym, jakie powinny być feministyczne cele i strategię. Debaty te dotyczą również stosunku do państwa i prawa, wizji zmiany społecznej czy relacji między kulturą a gospodarką.

Na zajęciach przyjrzymy się temu, jaką wiedzę na własny temat wytworzył ruch feministyczny/ruchy feministyczne i spróbujemy umieścić ją w kontekście ogólnej literatury na temat ruchów społecznych. Szczególne miejsce przypadnie podstawowym dylematom kształtującym feministyczną refleksję i aktywizm. Czy chodzi o zmianę w obrębie systemu czy o zmianę systemu? Czy głównym celem jest zmiana kulturowa czy inna dystrybucja zasobów? Czy doświadczenie wspólnoty działających kobiet lepiej opisuje metafora siostrzeństwa czy macierzyństwa? Czy ruchy kobiece skoncentrowane na tematyce innej niż relacje między płciami to pewna postać feminizmu czy konkurencja dla feminizmu? Czy odpowiedzią na kryzys ruchów społecznych jest zwiększona mobilizacja czy raczej przystosowanie do nowych warunków działania?

Bibliografia m.in: książki: Monika Bobako, *Demokracja wobec różnicy*; Nancy Frazer, *Redystrybucja czy uznanie?*; Sylwia Nadgrodkiewicz, *Seyla Benhabib – feminizm i polityka*; Edyta Pietrzak, *Wolność, równość i siostrzeństwo*; **artykuły:** Carole Boyce Davies, *Kon-dy-fi-kacja: Czarne kobiety przywództwo i polityczna władza*; Shmuel N. Eisenstadt, *Ruchy protestu w społeczeństwach nowoczesnych*; Joanna Erbel, *Od krytyki kultury do walki o prawa związkowe*; Carol Pateman, *Braterska umowa społeczna*; Carol Smart, *Władza prawa*.